

Til Kulturrådet:

Bergen, 03.04.2017

Innspill til utvikling av strukturen i regionale kompetansesentre for musikk

Vi viser til innspillsnotat fra 23.02.2017 og sender her vårt innspill til hvordan de regionale kompetansesentrene for musikk best kan videreutvikles og styrkes. I dette innspillet vil vi forsøke å svare på deler av det som fremkommer i innspillsnotatet samtidig som vi ser behov for å beskrive og tydeliggjøre Brak sin rolle som kompetansesenter.

Merk: Flere detaljer om virksomheten blir besvart i en rekke ekstra spørsmål fra Kulturrådet med svarfrist 7. april. Vi viser også til Braks Årsrapport for 2016 og Braks handlingsplan 2016-2017 (vedtatt av årsmøtet) for mer informasjon om organisasjonens aktiviteter og formål.

Om Brak

Brak er kompetansesenteret for musikkmiljøet i Hordaland og Sogn og Fjordane. Brak jobber for å profesjonalisere musikkbransjen og fungerer som en døråpner, veileder og bindeledd som løfter alle aktører innen musikkfeltet til neste nivå. Organisasjonen tilbyr gratis råd, kurs og nettverk for artister, arrangører og øvrige bransjeaktører på tvers av sjangre. Braks visjon er å bygge og styrke en internasjonalt ledende musikkregion.

Vi opplever at Brak som kompetansesenter for et regionalt musikkmiljø både har en kulturpolitisk, en distriktpolitisk og en næringspolitisk funksjon ved å:

- Styrke vilkårene for kunstproduksjon og et mangfold av kunstuttrykk
- Styrke et regionalt musikkliv som skaper attraktive lokalmiljø i tillegg til å hevde seg nasjonalt og internasjonalt
- Styrke de svake eller manglende leddene i verdikjeden slik at musikknæringen kan utvikle seg skape flere arbeidsplasser

Brak
NO 980 850 609

 Georgernes verft 12
5011 Bergen

 55 55 75 50
 brak@brak.no

 brak.no

Medlemmer og målgruppe

Brak er en organisasjon som er åpen for alle som driver med musikk i Hordaland og Sogn og Fjordane, men de som oppsøker oss er de med tydelige ambisjoner om å profesjonalisere sitt virke. De trenger det vi definerer som administrativ kompetanse og de ønsker å bli en del av et større nettverk.

Braks medlemmer varierer fra nyetablerte artister, frivillige organisasjoner til profesjonelle utøvere og store festivaler eller musikkelskap. Vårt tilbud tilpasses etter deres behov. Denne helhetstankegangen er noe av nøkkelen til Braks suksess ettersom vi fokuserer på hele verdikjeden i musikkmiljøet i regionen.

Administrativ kompetanse

Kompetanseheving for oss handler om å gjøre medlemmene bedre i stand til å gjennomføre den praktiske administrasjonen av sitt virke.

- *Administrativ kompetanse kommer i tillegg til kunstnerisk kompetanse, tekniske ferdigheter, musikalske preferanser og smak.*

Vi driver med administrativ kompetanseheving ved å gi tilgang på kurs, rådgivning, digitale ressurser og møteplasser. Nettverk er også en form for kompetanseheving og våre aktiviteter samler ofte aktører på tvers av områder. Både artister, arrangører, plateselskap, management mm. kan ofte være representert på samme arena og utveksle erfaringer på tvers av sjanger, nivå og fagfelt.

Oppdraget

I de nasjonale myndighetenes retningslinjer for vårt arbeid brukes både begrepene "hele musikkfeltet" og det "profesjonelle musikkfeltet" i beskrivelsen av målgruppen vårt arbeid skal rette seg mot.

I oppdraget fra Kulturdepartementet til Kulturrådet står det at kompetansesentrene skal *"ha som mål å bidra til profesjonalisering av det frie musikkfeltet gjennom kompetanseutvikling, kunnskapsdeling og entreprenørskap for hele musikkfeltet"*

Det står samtidig at sentrene skal: *"rette seg mot aktører innenfor det frie profesjonelle musikkfeltet på tvers av sjangre"*

Professionalisering vs. profesjonell

I innspillsnotatet er det særlig uttrykt flere spørsmål til hvordan kompetansesentrene jobber for profesjonelle musikere. Vi definerer vårt oppdrag bredere enn dette og representerer en medlemsmasse som strekker seg utover kun denne målgruppen.

Det er en forskjell på hva vi mener når vi snakker om *profesjonalisering* og hva som ligger definisjonen av *profesjonell*. En stor del av æren for norsk musikk livsgrunnlag og suksess er må tilskrives ildsjeler og enkeltpersoner over hele Norge som har bidratt på frivillig basis. Både artister, arrangører og bransjeaktører har behov for å få innsikt i bransjestrukturer og få tilgang til nettverk og kompetanse – uavhengig av om de opererer på frivillig basis, deltid eller fulltid.

I vårt arbeid jobber vi med å profesjonalisere de medlemmene som aktivt oppsøker oss og har ingen krav til for eksempel kvalitet på musikken eller omsetning. Vi ser at:

- Profesjonell avhenger ikke nødvendigvis av utdanning innen musikk, men evne til å drive en virksomhet og tjene penger på å jobbe med musikk
- Profesjonalisering av et regionalt musikkmiljø betyr ikke bare å yte et kompetansetilbud til den delen av miljøet som allerede har et profesjonelt virke
- Også frivillige arrangører opererer på en profesjonell arena og har behov for kompetanseheving
- Vi kan bidra til profesjonalisering med våre virkemidler, og legge grunnlaget for at enkeltpersoner satser på en karriere i musikk
- Veien er kort: Fra amatør til profesjonell. Fra frivillig til festivalsjef. Som kompetansesenter må vi møte aktørene på et tidlig tidspunkt og bidra til at disse på sikt kan bli de nye drivkreftene i musikkmiljøet lokalt og nasjonalt

Profesjonalisering av feltet vil dermed skje på både kortere og lengre sikt. Noen enkeltaktører eller virksomheter vil aldri bli profesjonelle i definisjonen av å drive med musikk på fulltid, men likevel utgjøre et stort bidrag til musikkfeltet.

Musikernes egne stemmer?

I notatet stilles det spørsmål til om de sjangerovergripende sentrene "*skyver både språket og aktørene i musikklivet lenger unna det de skal arbeide med, som er musikken*" og det stilles spørsmålet: "*Burde det være større plass til musikernes egne stemmer, definisjoner og spørsmål?*"

Her vil vi fremheve at vi hver dag er i dialog med musikere og lytter til deres behov. Vi er en medlemsorganisasjon der 60% av medlemsmassen er artister. Dette preger hvordan vi jobber og vi er av den oppfatning at administrativ kompetanse ikke går på bekostning av kunstnerisk kvalitet.

Når det gjelder musikernes egne stemmer mener vi de er viktige i kurssammenheng og vil løfte fram noen eksempler på hvordan vi involverer utøverne:

- Under vår fagdag om musikk og merkevarebygging i mars var artistene Marthe Valle og Silja Sol representert med innlegg og i panelsamtale.
- Brak lager musikkkonferansen under Vill Vill Vest. I 2016 var 15 artister var med i konferanseprogrammet i kraft av sin rolle og stemme som artist. Blant annet hadde vi et panel der Edvard Vaberg fra Honningbarna ble utfordret til å sette sammen et panel rundt temaet "Hvor ble det av budskapet? - om musikernes stemme og samfunnsrolle"
- Når vi arrangerer kurs i skattemelding i mai i år er Ivar Peersen fra Enslaved med som kursholder sammen med regnskapsfører fra PwC for å få artistens faktiske erfaringer med i samtalen. Det samme gjelder et kurs vi hadde tidligere i høst der artisten Kjartan Lauritzen var med som kursholder når vi arrangerte kurs i booking.
- Artister kan lære mye av hverandre og vi opplever at det skjer mye erfaringsutveksling blant deltakerne på våre kurs og møteplasser.
- Vi bruker stadig artister som kursholdere i møte med nye artister og i fjor utarbeidet Øystein Skaar fra Highasakite en ressurs på nettsidene våre om motivasjon og tips til artister.

Påstand: Økt kompetanse gir mer tid til kunstproduksjon

For de fleste artister er administrasjon et nødvendig onde. Det er svært viktig at artister selv har muligheten til å håndtere den administrative delen av sitt virke eller få nok innsikt i disse prosessene til at de selv vet hva de skal forvente av sine samarbeidspartnere/apparatet rundt (label, management, booking, publishing, promo mm).

Innen noen genre finnes derimot ikke disse støttefunksjonene da artistene opererer i et ikke-kommersielt marked. Da må artisten gjøre *enda* mer selv, noe som kan gå på bekostning av selve kunstproduksjon i tidsbruk. Vårt mål er da å bidra til at de unngår noen fallgruver på veien, kan effektivisere sin administrasjon og få mer tid til å faktisk lage musikk.

Gjennom kompetanseheving ønsker vi å bidra til å forenkle hverdagen til musikerne både direkte og indirekte:

- Gjennom tilgang på kompetanse får artister større muligheter til å administrere sitt utenommusikalske virke selv
- Vi jobber aktivt med rammevilkår og kompetanse for at det skal etableres flere bedrifter rundt artisten som jobber med å formidle deres kunst – booking, plateselskap, management mm.
- Vi bidrar til å styrke arrangørmiljøet som står for en stor andel av inntektene i musikkbransjen

Enhver utøver driver en form for forretningsvirksomhet og må forholde seg til et marked på et eller annet nivå. Artister er selv en del av bransjen og må ta en aktiv rolle og veloverveide valg i løpet av sin karriere – forhåpentligvis uten at den kunstneriske forståelsen forsvinner når de deltar på kurs og får rådgivning og økt innsikt i musikkbransjen

Kunstproduksjonen vil alltid være i fokus og er kjernen i alt vi driver med. Musikken er også motivasjonen til de som stiller opp som foredragsholdere og til oss som jobber i kompetansesentrene.

Modellorganisasjon

Brak leverer på ønsker og forventninger fra både lokale, regionale og nasjonale myndigheter. Organisasjonen ble etablert i 1997 og fikk tildeling over statsbudsjettet fra 2007. Med fast finansiering over flere år har det vært mulig å planlegge langsiktig og jobbe målrettet for å bygge og styrke et regionalt musikkmiljø. Brak har også vært modell for andre regionale sentre i Norge og Norden.

Lenge jobbet Brak mot et mål om å gjøre organisasjonen overflødig – at musikkmiljøet i regionen skulle bli så profesjonelt og solid at det ikke var behov for et kompetansesenter. I dag opplever vi at vi alltid klarer å tilpasse oss miljøet og ser at det vil være et behov for organisert kompetanseoverføring også i tiden fremover. Uansett hvor store enkeltartister, arrangører eller selskap blir så er det behov for en fasilitator og bindeledd som Brak for at andre skal dra nytte av deres erfaringer og suksess – eller unngå fallgruver.

Driver for kulturnæringene

Brak spiller en aktiv rolle i prosjekter som omfatter kulturnæringene i regionen. Vi bidrar med vår erfaring og nettverk for å utvikle organisasjoner innen andre kulturfelt og setter i gang prosjekter og tiltak som når bredere ut enn bare musikkmiljøet.

Eksempler på dette er forløperen til Innovasjon Norges satsing på kreative næringer, Bygg Bedrift, som ble utviklet av Brak i 2011 og nå er et landsdekkende tilbud. Et annet eksempel er fagtilbudet vi hadde på Høgskolen i Bergen med tittelen *Bedriftsutvikling og forretningsforståelse for kulturnæringen* (15 studiepoeng) i 2014 og 2015. Faget var rettet

inn mot aktører innen kulturnæringene, men et flertall av deltakerne var fra utøvende musikere og arrangører. Inntil det er etablert som et fast tilbud vil Brak være en pådriver for at det tilbys flere relevante fag for å etablere en større musikkbransje i Bergen og omegn. Målet er at et relevant fagtilbud på sikt vil bli etablert hos utdanningsinstitusjonene selv.

Vi samarbeider også med andre fagfelt – film, media, visuell kunst, scenekunst og design – i vårt daglige arbeid for å unngå overlappende kursvirksomhet og skape møteplasser på tvers.

Nasjonalt nettverk

Vi vil også nevne at de sjangeruavhengige kompetansesentrene har en etablert samarbeidsstruktur uten nasjonal overbygning. Vi møtes 4-5 ganger i året for å utveksle erfaringer og planlegge felles samarbeidsprosjekt, samt har en god dialog med nasjonale organisasjoner. Dette samarbeidet har eksistert siden 2005 og er et forum som kan videreføres og styrkes uten at det etableres noen ekstra organisasjonsstruktur på toppen.

- Det er mulighet for å få til økt samarbeid mellom de regionale kompetansesentrene i hele landet uten at det bygges nye konstruksjoner eller lages nye modeller. I 2017 kan mye kompetanse formidles digitalt, og det vil ligge store muligheter i hvordan vi kan samarbeide nasjonalt om felles kompetanseformidling.

Oppløsning av nettverket VRAK

Samarbeidsplattformen VRAK ble etablert i 2009 og har vært driftet av samarbeidspartnerne Førdefestivalen, Vestnorsk Jazzsenter, STAR og Brak. Nettverket har de siste årene vært administrert av Brak, vi har hatt jevnlige møter for å utveksle ideer og hatt et godt samarbeid. Vi har satt i gang nye prosjekter med VRAK-midler ut fra et behov i regionen som supplerer eksisterende aktivitet, men i praksis har vi fordelt midlene likt og hver organisasjon har hatt ansvaret for å drive sine egne aktiviteter. Dette har vært en effektiv modell der vi har skapt mye aktivitet i regionen uten å etablere en ny organisasjon eller ekstra administrasjon.

Helt siden evalueringsprosessen av nettverkene begynte i 2011 har vi ventet på en mulig omorganisering og vi er nå klare for å bryte opp VRAK som nettverk forutsatt at midlene forblir til kompetansehevede tiltak i regionen. Vi vil videreføre samarbeidet mellom våre organisasjoner på flere områder der det vil være naturlig også i framtiden.

Brak er klar for å ta på seg ekstra ansvar med et økt tilskudd direkte til organisasjonen med modell 2.

Avslutning

Friske midler

Avslutningsvis vil vi kommentere den umulige oppgaven Kulturdepartementet har gitt Kulturrådet når man nå skal styrke satsingen på regionale kompetansesenter uten å få tilført friske midler. Uten engang indeksreguleringer er dette i praksis kutt til effektive organisasjoner som jobber med små marginer og fyller en viktig rolle regionalt og nasjonalt.

Behov

Brak er en effektiv organisasjon som får mye ut av de ressursene vi har tilgjengelig. Vi ser fram til å kunne videreføre vårt arbeid og bli målt på det vi leverer.

Brak oppstod med utgangspunkt i et behov. Etter 20 års drift utvikler vi oss stadig – og tilpasser oss miljøets behov. Vi har bevist at det finnes et behov for Brak og vil fortsette å utvikle vårt tilbud for å styrke det regionale musikklivet.

Nettverk

Når det kommer til struktur har vi to oppfordringer til Kulturrådet

- Fjern de overbyggende nettverkene som ikke er nødvendige – men ikke fjern midlene. Vi ser en mulighet for å legge ned nettverket VRAK som vil bidra til noe forenkling av den regionale strukturen på Vestlandet.
- Ikke bygg ned noe som fungerer. Erfaring viser at det er gjennom å lytte til regionale miljø at vi finner de modellene og igangsetter de tiltakene det er behov for.

Med vennlig hilsen

Karen Sofie Sørensen
Daglig leder, Brak